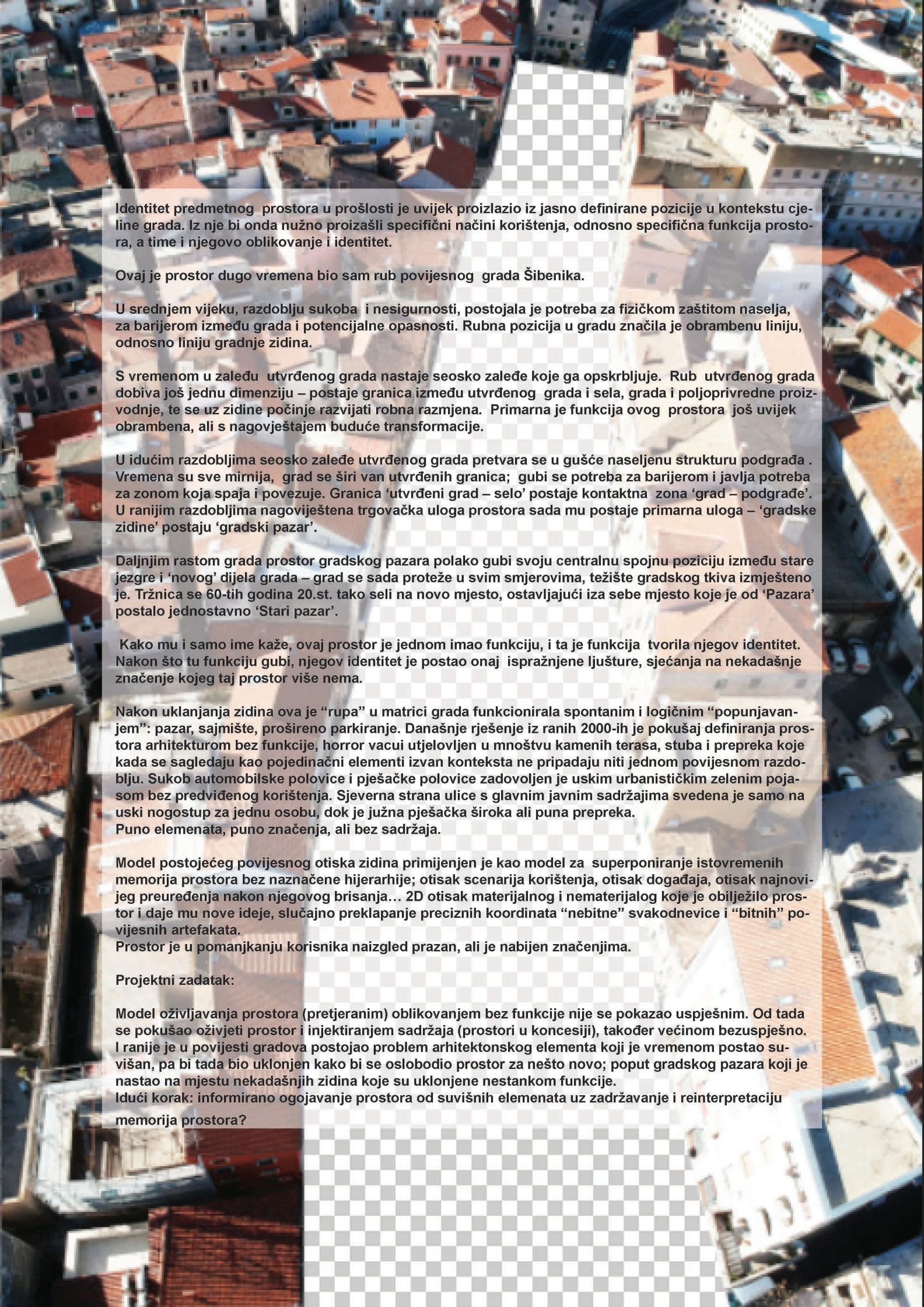

Identitet predmetnog prostora u prošlosti je uvijek proizlazio iz jasno definirane pozicije u kontekstu cjeline grada. Iz nje bi onda nužno proizašli specifični načini korištenja, odnosno specifična funkcija prostora, a time i njegovo oblikovanje i identitet.

Ovaj je prostor dugo vremena bio sam rub povijesnog grada Šibenika.

U srednjem vijeku, razdoblju sukoba i nesigurnosti, postojala je potreba za fizičkom zaštitom naselja, za barijerom između grada i potencijalne opasnosti. Rubna pozicija u gradu značila je obrambenu liniju, odnosno liniju gradnje zidina.

S vremenom u zaleđu utvrđenog grada nastaje seosko zaleđe koje ga opskrbljuje. Rub utvrđenog grada dobiva još jednu dimenziju – postaje granica između utvrđenog grada i sela, grada i poljoprivredne proizvodnje, te se uz zidine počinje razvijati robna razmjena. Primarna je funkcija ovog prostora još uvijek obrambena, ali s nagovještajem buduće transformacije.

U idućim razdobljima seosko zaleđe utvrđenog grada pretvara se u gušće naseljenu strukturu podgrada. Vremena su sve mirnija, grad se širi van utvrđenih granica; gubi se potreba za barijerom i javlja potreba za zonom koja spaja i povezuje. Granica 'utvrđeni grad – selo' postaje kontaktna zona 'grad – podgrađe'. U ranijim razdobljima nagoviještena trgovačka uloga prostora sada mu postaje primarna uloga – 'gradske zidine' postaju 'gradski pazar'.

Daljnijim rastom grada prostor gradskog pazara polako gubi svoju centralnu spojnu poziciju između stare jezgre i 'novog' dijela grada – grad se sada proteže u svim smjerovima, težište gradskog tkiva izmješteno je. Tržnica se 60-tih godina 20.st. tako seli na novo mjesto, ostavljajući iza sebe mjesto koje je od 'Pazara' postalo jednostavno 'Stari pazar'.

Kako mu i samo ime kaže, ovaj prostor je jednom imao funkciju, i ta je funkcija tvorila njegov identitet. Nakon što tu funkciju gubi, njegov identitet je postao onaj ispražnjene ljuštore, sjećanja na nekadašnje značenje kojeg taj prostor više nema.

Nakon uklanjanja zidina ova je "rupa" u matrici grada funkcionirala spontanim i logičnim "popunjavanjem": pazar, sajmište, prošireno parkiranje. Današnje rješenje iz ranih 2000-ih je pokušaj definiranja prostora arhitekturom bez funkcije, horror vacui utjelovljen u mnoštvu kamenih terasa, stuba i prepreka koje kada se sagledaju kao pojedinačni elementi izvan konteksta ne pripadaju niti jednom povijesnom razdoblju. Sukob automobilske polovice i pješačke polovice zadovoljen je uskim urbanističkim zelenim pojasom bez predviđenog korištenja. Sjeverna strana ulice s glavnim javnim sadržajima svedena je samo na uski nogostup za jednu osobu, dok je južna pješačka široka ali puna prepreka. Puno elemenata, puno značenja, ali bez sadržaja.

Model postojećeg povijesnog otiska zidina primijenjen je kao model za superponiranje istovremenih memorija prostora bez naznačene hijerarhije; otisak scenarija korištenja, otisak događaja, otisak najnovijeg preuređenja nakon njegovog brisanja... 2D otisak materijalnog i nematerijalnog koje je obilježilo prostor i daje mu nove ideje, slučajno preklapanje preciznih koordinata "nebitne" svakodnevice i "bitnih" povijesnih artefakata.

Prostor je u pomanjkanju korisnika naizgled prazan, ali je nabijen značenjima.

Projektni zadatak:

Model oživljavanja prostora (pretjeranim) oblikovanjem bez funkcije nije se pokazao uspješnim. Od tada se pokušao oživjeti prostor i injektiranjem sadržaja (prostori u koncesiji), također većinom bezuspješno. I ranije je u povijesti gradova postojao problem arhitektonskog elementa koji je vremenom postao suvišan, pa bi tada bio uklonjen kako bi se oslobodio prostor za nešto novo; poput gradskog pazara koji je nastao na mjestu nekadašnjih zidina koje su uklonjene nestankom funkcije.

Idući korak: informirano ogojavanje prostora od suvišnih elemenata uz zadržavanje i reinterpretaciju memorija prostora?